

SUOMEN TEOLLISUUSSIJOITUS OY:N PÄÄOMITTAMINEN

1 Johdanto

Suomen Teollisuussijoitus Oy (Tesi) on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtionyhtiöstä annetun lain (1352/1999) 1 §:n mukaan Suomen Teollisuussijoitus Oy on pääomasijoitustoimintaa harjoittava ja valtion teollisuuspoliittisista omistuksista vastaava yhtiö, jonka tarkoituksena on edistää erityisesti suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten kasvua sekä uudistaa suomalaista teollisuutta ja elinkeinorakennetta. Toiminnan tarkoituksena on lisäksi vauhdittaa uusiin teknologioihin ja vähemmän ympäristöä kuormittavaan ja kestävään elinkeinotoimintaan siirtymiseen liittyviä investointeja Suomessa sekä kehittää pääomasijoitusmarkkinaa ja korjata yritysten rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhtiö myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta ja välirahoitusta, perustaa ja on sijoittajana rahastoissa, osallistuu Euroopan unionin rahoitusvälineisiin sekä ostaa, myy, omistaa ja hallitsee osakkeita ja yhtiöosuuksia ja niitä vastaavia osuuksia sekä arvopapereita ja kiinteää omaisuutta. Yhtiö voi tarkoituksensa toteuttamiseksi omistaa muita pääomasijoitustoimintaa harjoittavia valtion erityistehtäväyhtiöitä.

Tesi toimeenpanee talouspoliittisen ministerivaliokunnan helmikuussa 2025 puoltamaa sijoitusstrategiaa vuosille 2025–2029¹ tekemällä sijoituksia markkinaehtoisesti suoraan kohdeyrityksiin ja pääomasijoitusrahastoihin. Sijoitusstrategian mukaan Tesin teollisuuspoliittista roolia vahvistetaan suuntaamalla aiempaa enemmän suoria sijoituksia strategisesti tärkeillä toimialoilla toimiville yrityksille, joiden rahoituksessa on markkinakapeikko. Uusina kohdealueina korostuvat teollisen mittakaavan investointien sekä scale-up -vaiheen yritysten rahoitus niiltä osin kuin yksityistä rahoitusta ei ole riittävästi saatavilla. Tesi tekee jatkossa enemmän ja suurempia suoria sijoituksia lupaavimpiin, skaalautuvasti kasvaviin, kotimaisiin teknologiayrityksiin sekä teollisen mittakaavan hankkeisiin.

2 Esityksen pääasiallinen sisältö

Päätöksellä valtuutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriö tekemään Suomen valtion puolesta 50 000 000 euron vastikkeeton sijoitus Tesin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Tesin pääomittaminen 50 000 000 euroa maksettaisiin valtion vuoden 2026 talousarviossa myönnettyllä 50 000 000 euron määrärahalla työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.40.88 Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v).

Määrärahaa saa käyttää Suomen Teollisuussijoitus Oy:n oman pääoman korottamiseen käytettäväksi yhtiön tekemiin suoriin kasvua vahvistaviin sijoituksiin. Valtion vuoden 2026 talousarviossa valtuutettiin Suomen Teollisuussijoitus Oy tekemään Kasvu-

¹ https://tem.fi/documents/1410877/231218972/pdf_tiivistelma+Tessin+sijoitusstrategia+25.2.pdf/26360c92-bf64-a733-1620-6c837c6dd906/pdf_tiivistelma+Tessin+sijoitusstrategia+25.2.pdf?t=1740479139305

suorasijoitusohjelman mukaisia uusia rahoituspäätöksiä enintään 50 000 000 eurolla vuonna 2026.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Teollisuussijoitus Oy:n oman pääoman korottamiseen käytettäväksi yhtiön tekemiin suoriin kasvua vahvistaviin sijoituksiin. Pääomitus tehtäisiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP). SVOP-rahasto on yhtiön vapaata omaa pääomaa. Sijoittaminen SVOP-rahastoon on työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan valtion kannalta tarkoituksenmukainen sijoitusvaihtoehto, sillä valtio voi tarvittaessa myöhemmin yhtiön ainoana osakkeenomistajana nostaa rahaston varoja pääomapalautuksena, mikäli niiden määrä ylittäisi selkeästi markkinatarpeen myöhempinä vuosina.

Pääomitus maksettaisiin kertasuorituksena vuonna 2026.

Euroopan unionin komissio on antanut Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä ja Teollisuustuki Oy:tä koskevan päätöksen 19.5.2025. Päätöksen mukaan Tesin 300 000 000 euron suorasijoitusohjelma täyttää markkinaehtoisen toiminnan kriteerit. Päätöksen mukaan sijoitusohjelmalle tulee asettaa tuotto-odotus. Tesin sijoitukset tehdään markkinasijoittajaperiaatteella. Ministeriö asettaisi sijoitukselle tuottotavoitteen.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kehysriihessä 16.4.2024 vahvistaa uuden Tesi-konsernin mahdollisuuksia edistää investointeja allokoimalla sille valtion sijoitusomaisuutta uudelleen yhteensä 300 000 000 eurolla (100 000 000 euroa/vuosi) suoria sijoituksia varten. Tällä kasvupanostuksella pyritään saamaan yksityisen rahoituksen kanssa noin 900 000 000 rahoituskokonaisuus kasvuyrityksille. Kyse on hallituksen kehysriihessä sovitun kasvupaketin toimenpiteestä. Kirjaus sisältyy julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2025–2029.

Nyt kysymyksessä olevassa 50 000 000 euron pääomituksessa on kyseessä toinen erä toistaiseksi yhteensä 150 000 000 euron kokonaisuudesta (aikaisemmin 300 000 000 euroa). Vuoden 2026 valtion talousarviossa on osoitettu 50 000 000 euron määräraha yhtiön pääomittamiseksi kyseistä Kasvu-suorasijoitusohjelmaa varten. Vuonna 2025 toteutettiin 100 000 000 euron pääomittaminen. Yhtiö teki vuonna 2025 yhteensä kolme sijoitusta yhteensä arvoltaan 97,5 miljoonaa euroa tämän sijoitusohjelman puitteissa. Tesi teki yhteensä 425 miljoonan euron arvosta sijoituksia vuonna 2025 (ei sisällä Valmet Automotivea).

3 Esityksen tavoitteet ja vaikutukset

Tavoitteena on vahvistaa Tesin mahdollisuuksia edistää yhtäältä skaalausvaiheen rahoitusta ja toisaalta edistää investointeja osallistumalla kansasijoittajana teollisiin investointihankkeisiin suurin sijoituksin. Lisäpääoman avulla varmistetaan Tesin kyky edesauttaa potentiaalisten teollisuuspoliittisten kärkihankkeiden toteutumista. Toteutuneeseen kehitykseen perustuen Tesin suorasijoitustoiminta kanavoi yksityistä pääomaa siten, että yhteismäärä on kolminkertainen Tesin sijoitukseen nähden.

Kasvu-suorasijoitusohjelma varmistaa osaltaan Tesin teollisuuspoliittisen tehtävän toteuttamista, jonka tavoitteena on talouskasvun aikaansaaminen ja talouden uudistuminen sekä investointien edistäminen. Ohjelmalla haetaan vaikuttavuutta sekä isompien hankkeiden ja kasvuloikkien mahdollistamista ja nopeuttamista.

Tesin suoralla sijoitustoiminnalla haetaan vahvempaa teollisuuspoliittista roolia, suurempaa kohdennusta ja kykyä vahvistaa nopeammin kasvua luomalla muun muassa uusia toimialoja ja osaamiskeskittymiä Suomeen tai vahvistamalla olemassa olevien kasvualojen kehitystä. Lisäpääoman avulla varmistetaan Tesin kyky tukea potentiaalisia teollisuuspoliittisia kärkihankkeita investointirahoituksen avulla.

Lisäpääomituksset Tesille mahdollistavat suuremman vuotuisen suorasijoitusten sijoitusvolyymien sekä suuremmat yksittäiset jatkosijoitukset kaikista houkuttelevimmille kasvuyrityksille. Tämä mahdollistaisi ennen kaikkea sen, että kasvuyrityksille pystyttäisiin järjestämään kotimainen rahoitus- ja omistus pohja pitkäkestoisemmin yritysten kasvupolun aikana. Pääomituksen myötä kotimainen omistajuus vahvistuu.

Pääomituksen arvioidaan kanavoivan suorissa kasvuyhtiösijoituksissa vähintään kaksinkertaisen määrän yksityistä pääomaa. Kooltaan suuret rahoituskierrokset edellyttävät myös usein kansainvälisiä sijoittajia, joiden verkostot saattavat myös avata uusia markkinoita kasvuyrityksille ja tuoda Suomeen osaamispääomaa.

Tesin uuden sijoitusstrategian tavoitteena on, että Tesi voisi tehdä yhteensä noin 1,8 miljardin euron sijoitukset kasvun vahvistamiseksi. Alustavasti on arvioitu, että puolet sijoituksista voisi olla suorasijoituksia kohdeyhtiöihin (noin 900 milj. euroa) ja puolet rahastosijoituksia (noin 900 milj. euroa). Sijoitusallokaation lopullinen toteuma riippuu muun muassa markkinakysynnästä ja -tarjonnasta. Kooltaan toistaiseksi 150 000 000 euron pääomitus mahdollistaa osaltaan Tesin kasvavan sijoitusvolyymien ja suuremmat sijoituskoot suorissa sijoituksissa kohdeyhtiöihin.

4 Pääomituksen käyttökohde

Sijoitusten painopisteenä ovat markkinoiden pullonkauloina pidetyt keskeiset osa-alueet, jotka ovat 1) tutkimus- ja teknologialähtöisten yritysten skaalausvaiheen rahoitus uusien kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatio- ja yritysekosysteemien rakentamiseksi Suomeen; ja 2) teollisen mittakaavan skaalautuvat hankkeet uuden teollisuuden rakentamiseksi Suomeen. Pääomitusta käytettäisiin erityisesti yritysten kasvua vahvistaviin skaalautumisvaiheen suoriin markkinaehtosiin sijoituksiin Suomessa. Skaalautumisvaiheen yrityksillä (scale up -yritykset) tarkoitetaan nopeasti kasvavia kasvuyrityksiä.

Tesi on perustanut Kasvu-suorasijoitusohjelman suorilla sijoituksilla varten, jossa yksittäisen sijoituksen koko vaihtelee arvion mukaan noin 30 000 000–70 000 000 euron välillä, mutta voi olla myös suurempi. Suomen Teollisuussijoitus Oy:stä annetun valtioneuvoston asetuksen (868/2025) 2 §:n mukaan yli 30 miljoonan euron sijoitukset tulee käsitellä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Tesi voisi tehdä karkean arvion mukaan yhteensä noin 5–9 sijoitusta 300 000 000 euron ohjelman puitteissa ottaen huomioon Tesin aikaisempaa toimintaa isompi sijoituskoko. Tesi tekee sijoitukset yhteistyössä yksityisten ja julkisten rahoittajien kanssa. Yhtiö julkisti 9.6.2026 sijoituksen ICEYE-järjestelyyn, jonka myötä sekä nyt tehtävä 50 000 000 euron pääomasijoitus sekä kokonaisuudessaan aiemmasta 100 000 000 euron panostuksesta jäljellä oleva osuus Kasvu-suorasijoitusohjelmaan on kokonaan käytetty. Nyt tehtävää pääomitusta voidaan käyttää myös jatkosijoituksiin.

5 Valtioneuvoston toimivalta

Valtioneuvoston määräyksen asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa (4.9.2025, VM/2025/114) kohdan 2.5.3 mukaan raha-asiainvaliokunta käsittelee valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltävät tai ministeriön toimivaltaan kuuluvat asiat, joita valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 4 §:ssä tarkoitetaan.

Valtioneuvoston ohjesäännön 6 §:n 4 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtion liikelaitoksia ja valtion yhtiöitä sekä valtion osakasvallan käyttämistä muissa yhtiöissä koskevat asiat.

Lain valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007) 4 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtion osakepääomasijoituksia ja muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia valtioenemmistöisiin yhtiöihin ja valtion osakkuusyhtiöihin sekä valtion kehitysyhtiöiden vastaavia sijoituksia niiden omistamiin tai perustettaviin yhtiöihin.